

Abstrakt

Nejpozději od roku 1986, od Mezinárodní učitelské konference v Bernu, je němčina mezi jazykovědci uznána jako pluricentrický jazyk, a tudíž lze nejpozději od tohoto roku hovořit o existenci více jazykových center a zároveň i vzájemně si rovných národních variet němčiny. Také v souvislosti s postupující decentralizací moci a s tím související regionalizací ve světě a zároveň se vstupem Rakouska do Evropské unie v roce 1995, která přinesla mnohé diskuze a především „Protokol č. 10“ s 23 austriacizmy, zažila 90. léta doslova boom v produkci pluricentricky zaměřené literatury. Mnoho studií bylo věnováno také výzkumu a popisu rakouské spisovné variety němčiny. Zároveň se ukazuje, že přese všechnu deklarovanou rovnost národních variet mluvčí sami buď o existenci více spisovných variet nevědí, nejsou schopni určit, čím se vyznačují, popř. považují jen jednu národní varietu za spisovnou.

Tyto názory, postoje a hodnocení, stejně jako případné problémy mluvčích související s existencí národních variet budou v této práci popsány a analyzovány s pomocí nástrojů teorie jazykového managementu. Východiskem k analýze jsou autentické rozhovory německých a rakouských rodilých mluvčích. Důležitým bodem výzkumu je i to, jakým způsobem pluricentrický koncept na mikrorovině funguje a popř. jak a jaké národní variety sami mluvčí konstruují.

Klíčová slova

Pluricentrizmus

Teorie jazykového managementu

Rakouská/německá spisovná varieta němčiny

Národní varieta

Abstrakt

Spätestens seit der „Internationalen Deutschlehrertagung“ in Bern 1986 ist Deutsch unter Sprachwissenschaftlern als eine plurizentrische Sprache anerkannt und daher kann man von Existenz mehrerer Zentren sich gleichgestellter nationaler Varietäten des Deutschen sprechen. Im Zusammenhang mit der Dezentralisierung der Macht und der damit zusammenhängenden Regionalisierung in der Welt, sowie auch dem Beitritt Österreichs in die Europäische Union, der viele Diskussionen und vor allem das „Protokoll Nr. 10“ mit 23 Austriazismen mit sich brachte, erlebten die 90-er Jahre ein Boom in Produktion der plurizentrisch ausgerichteten Literatur. Viele Studien beschäftigten sich auch mit der österreichischen Standardvarietät. Gleichzeitig zeigt sich aber, dass trotz der deklarierten Gleichwertigkeit aller nationalen Varietäten die Muttersprachler selbst davon entweder nichts wissen, oder sind nicht in der Lage, sie zu charakterisieren bzw. halten nur eine nationale Varietät für die richtige.

Diese Meinungen, Einstellungen und Bewertungen, ebenso wie eventuelle Probleme der Sprecher, die mit der Existenz von nationalen Varietäten zusammenhängen, werden in dieser Arbeit mithilfe der Instrumente der Sprachmanagementtheorie untersucht. Der Ausgangspunkt für die Analyse sind authentische Gespräche mit deutschen und österreichischen Muttersprachlern. Von Interesse ist auch zu erforschen, wie das plurizentrische Konzept auf der Mikroebene fungiert bzw. wie und welche nationalen Varietäten die Sprecher selbst konstruieren.

Schlüsselwörter

Plurizentrismus

Sprachmanagementtheorie

Österreichische/bundesdeutsche Standardvarietät

Nationale Varietät